

Veci vai dabiski boreālie meži

Veci vai dabiski boreālie meži pārsvarā ir priežu un egļu, kā arī bērzu, apšu un jaukti meži, kuriem raksturīga neliela saimnieciskās darbības ietekme vai tā ilgu laiku nav bijusi vispār. Šādi veci un dabiski meži ar dažādu sugu, izmēru un vecuma kokiem un kritālām ir neaizstājama dzīvotne daudzām apdraudētām sugām, īpaši sūnām, ķērpjiem, sēnēm un vabolēm, arī putniem.

Dzīvotne
LATVIJAS DABAS FONDS

Foto Nick Wood

AUGS
LATVIJAS BOTĀNIKU BIEDRĪBA

Mazais zvagulis (*Rhinanthus minor*)

Zvaguli ir nelieli augi ar dzelteniem ziedieniem, pēc kuru noziedēšanas izveidojas plakanas sēkļu pogālas, kurās nogatavojušās sēklas žvadz pat pie neliela pieskāriena. Zvaguli aug dabiskās pļavās un ganībās, arī skrajās mežmalās, ceļmalās un atmatās. Šis augs nereti tiek izmantots kā līdzeklis, lai palīdzētu atjaunot sugu daudzveidību pārāk bagātīgi mēsļotos zālajos.

Mārišzirneklis (*Eresus sandaliatus*)

Mārišzirneklis vārds radies no šīs sugas tēviņa krāsojuma līdzības ar māriņi - vēders ir koši sarkans ar četriem lieliem un diviem mazākiem melniem punktiem. Zirneklis pirmo un pagaidām vienīgo (datēto) reizi konstatēts Latvijā 2014. gadā Garkalnē. Atšķirībā no vairuma Latvijā sastopamo zirneklu mārišzirneklis ir indīgs – viņa kodums var izraisīt niezi, sāpes, paātrinātu sirds darbību un druzim līdzīgu stāvokli.

Foto: Dzinis, www.dzinis.lv

Koks
LATVIJAS DENDROLOGU BIEDRĪBA

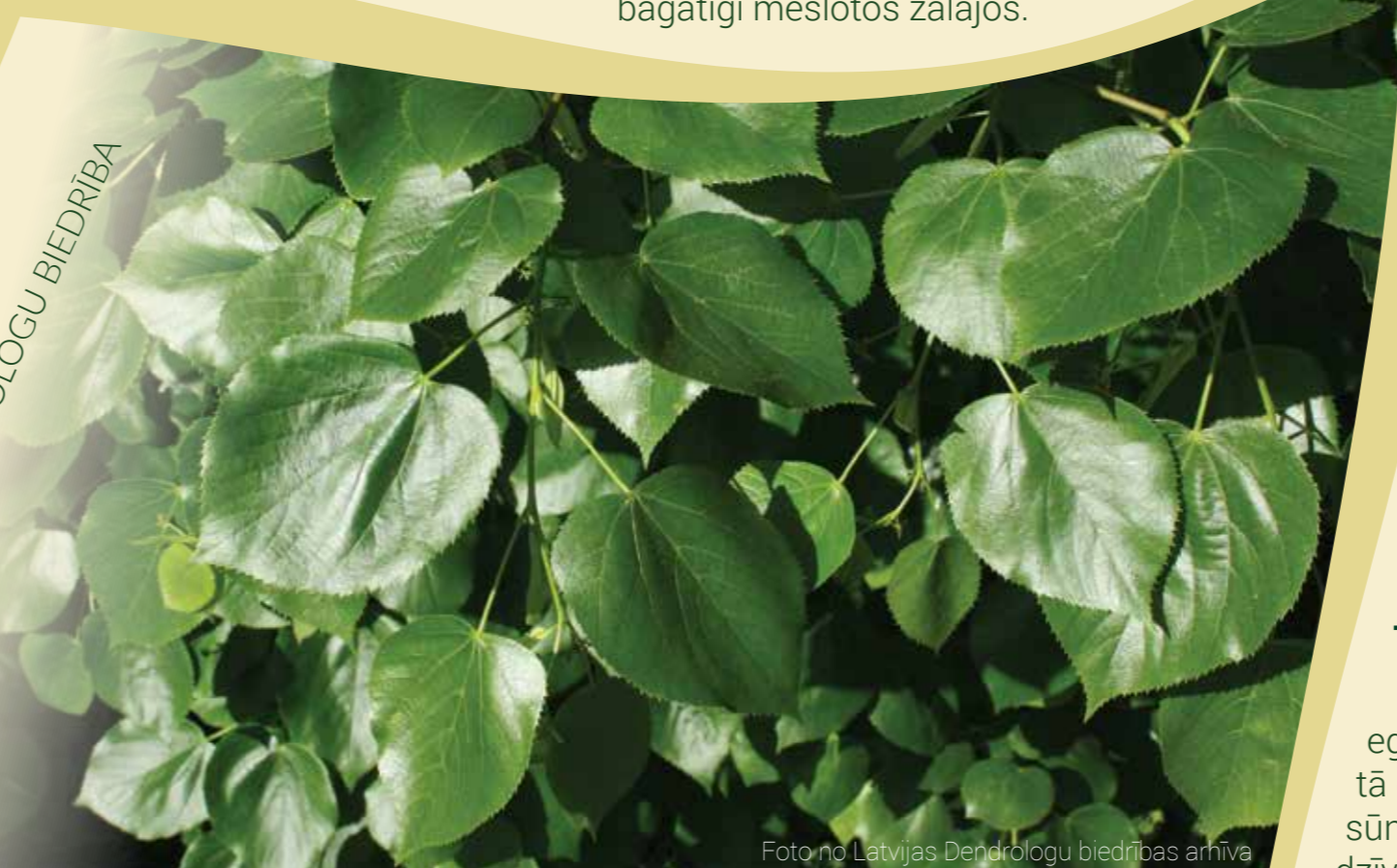

Foto: Dzinis, Latvijas Dendrologu biedrības arhīvs

Krimas liepa (*Tilia x euchlora*)

Krimas liepas izvēle par gada koku ir Latvijas Dendrologu biedrības atbalsta balsojums Ukrainas dendrologiem, nosodot Krievijas veikto Krimas pussalas aneksiju un aicinot uz konflikta mierīgu atrisinājumu. Krimas liepa Latvijā ir svešzemju koku suga, parastās un Kaukāza liepas hibrīds. Kopumā viena no skaistākajām liepām, ko Latvijā audzē jau no 19. gadsimta beigām.

Sūna
LATVIJAS BOTĀNIKU BIEDRĪBA

Foto Bernd Haynoff

Tūbainā bārkstape (*Trichocolea tomentella*)

Tūbaina Latvijā sastopama strautu un avotu krastos, kā arī purvainos egļu un jauktos mežos avotainās apēnotās vietās. Tā ir viena no lielākajām tā dēvētajām «aknu sūnām» Latvijā, veido līdz 15 cm augstas velēnas. Šī sūna ir aizsargājama, dabisko mežu biotopu speciālā suga, kas raksturo dzīvotnes kvalitāti, tāpēc visi ziņojumi par šo skaita aknu sūnu ir svarīgi.

Bezmugurkaulnieks
LATVIJAS ENTOMOLOGU BIEDRĪBA

Malārijas ods (*Anopheles maculipennis*)

Malārijas odi pazīstami visā Pasaulē kā asinssūcēji un malārijas plazmodija pārnēsāji cilvēkiem. Taču mazāk zināms, ka tie tāpat kā daudzi citi kukaiņi ir arī apputeksnētāji, savukārt kāpuri – ūdeņu attīrītāji. Pieaugušie odi ir barība sīkspārņiem, savukārt kāpuri – zivīm, abiniekiem un ūdens bezmugurkaulniekiem. Pašlaik Latvijā nav dzelēdodu pārnesto slimību ierosinātāju – malārija tika izskausta 1950. gados.

Foto: Voldemārs Spangis

Kukainis
LATVIJAS ENTOMOLOGU BIEDRĪBA

Foto: Jūlija Kļeva

Sēne
LATVIJAS MIKOLOGU BIEDRĪBA

Ābeļu sarkodoncija (*Sarcodontia crocea*)

Šī sēne aug kā parazīts vai saprofīts uz vecām ābeļām, daudz retāk – uz bumbierēm, mežābeļām un citiem lapu kokiem. Sarkodoncija Latvijā tiek atrasta regulāri, bet samērā reti. Visā Eiropā izplatība arvien samazinās, jo, intensīvi saimniekojot, netiek saglabātas vecas ābeles un sēnei nav kur dzīvot.

Foto: Michal Maras

Gliemis
LATVIJAS MALAKOLOGU BIEDRĪBA

Upes raibgliemezis (*Theodoxus fluviatilis*)

Upes raibgliemezis, saukts arī par upes mēnestiņu, ir tipisks straujteču iemītnieks. Visbiežāk dzīvo straujos, pat krācainos upju posmos, kur pietiprinās pie akmeņiem. Upes mēnestiņam piemērotās dzīves vietas strauji gājušas mazumā pēc HES izbūves upēs. Upes raibgliemezis ir Latvijā reta suga, iekļauta Latvijas Sarkanajā grāmatā.

Vidzemes jūrmalas stāvkrasts

Vidzemes jūrmalas stāvkrasts ar devona smilšakmens atsegumiem ir unikāls ne tikai Latvijā, bet arī Baltijas valstu teritorijai kopumā. Atsegumu posmi ir ainaviski izcilākās vietas visā Latvijas piekrastē. Īpaši krāšņi atsegumi ir kādu laiku pēc lielākām vētrām, kamēr nav vēl aizbūruši un aizplūduši. Stāvkrasts stiepjas no Vitupes ietekas jūrā līdz Tūjai un vēl gabaliņu aiz tāš. Tie ir apmēram 30 kilometri.

Foto: Andris Šone

Geoloģiskais objekts
ZIEMEĻVIDZEMES GEOPARKS

Foto: Andris Šone

Dzīvnieks
LATVIJAS DABAS MUZEJS

Alnis (*Alces alces*)

Alnis ir lielākais Latvijas savvaļā sastopamais dzīvnieks. Alņi ir mežu iemītnieki, bet mēdz uzturēties arī purvu malās, izcirtumos un kultūrainavā. Lielais alņu tēviņu lepnums – ragi – aug no aprīļa līdz jūlijam, bet no oktobra beigām līdz decembrim, pēc rieta, tos nomet.

Foto: Jūlija Kļeva

Putns
LATVIJAS ORNITOLOGU BIEDRĪBA

Mežzirbe (*Bonasia bonasia*)

Mežzirbe ir baloža lieluma rūsganpelēki baltraibs putns. Tēviņam melna rīkle ar baltu josliņu apkārt, mātītei tādas nav. Mežzirbe ir mežos mītoša nometnieku putnu suga, kas Eiropas Savienībā ir īpaši aizsargājama. Kopš 2005. gada mežzirbu skaits Latvijas mežos samazinājies par 89%. Tāpēc, lai gan mežzirbe joprojām ir bieži sastopama putnu suga, tā uzskatāma par stipri apdraudētu.